

ОМЕР ПАША ГОДИНА - РАДОВАН БЕЋИРОВИЋ

1. На хиљаду и осме стотине,
2. А педесет и друге године
3. Омер-паша са седам мушира
4. Ломну Црну Гору опсадира.
5. И око ње црни обруч спуча
6. Да прексјутра на Цетињу руча,
7. Јер му тако пише у ферману;
8. Да је више дошло у земану
9. На Цетиње коња да одјаше,
10. Да ту сједе и сабљу отпаше.
11. Иванову цркву да потурчи
12. И да Црну Гору учитлучи.
13. Да град зиђе код Орлова крша
14. Да на њ' турска застава лепрша,
15. А Данила да у море бачи
16. И да Црну Гору потхарачи.
17. Да по њојзи газе јањичари,
18. Црногорци да су тамничари.
19. Да их паша млати и љемеза
20. И отме им слободу и кнеза.
21. Али паша није угонета,
22. Љепше бјеше да није ни крета,
23. Са великом војском из далека.
24. Ништа не би као што је река.
25. Напали су с неколико страна,
26. Као да су пошли на Јапана,
27. А камоли снага Горе Црне
28. Силу турску да сломи и врне.
29. Дервиш-паша гази од Требиња,
30. Осман-паша с Чева пут Цетиња,
31. А Кармана-паша преко Куча,
32. Захир-паша с њим се не распуча.
33. Омер-паша кад у Скадар руча,
34. Ђе је стига на морске галије
35. И довео војску из Азије.
36. С војском акну уз долину Зете,
37. А Данило хита да га сретe.
38. И још јавља цијелој Европи
39. За ту силу која га оклопи.
40. Опомиње европске владаре
41. Да претеку Турке зулумћаре,
42. Што су свијет газит научили:
43. „Дабогда ви папу потурчили“.
44. Ал' Европа чињаше се глува
45. Јер свак своје интересе чува.
46. Аустрија и Француска нуди
47. Црној Гори све што она жуди,
48. Само руску да баче грамату
49. И да с Турском нијесу у рату.
50. Но кад не би ни откуд помоћи,
51. Како ли ће Црногорци проћи?
52. Књаз Данило распореди војску
53. Да границу брани црногорску.
54. Пет хиљада имаше бораца
55. И Брђана и Црногораца,
56. А Турака има сто хиљада,
57. Без млетачке војске од запада.
58. Ал' се мушки Црногорци боре,
59. А села им у пламену горе.
60. Навикао на муке његове,
61. Све збијају народ у збјегове.
62. Стоји писка дјеце и нејачи,
63. Нема нико таин да добачи.
64. Јадни народ од глади умире
65. И туђој се сили одупире.
66. Омер војску уз Црмницу вуче,
67. А Скопљак се с Брђанима туче.
68. Петровић је Мирко у Острогу
69. Прић' му Турци ниоткуд не могу.
70. У гредама, у светој пећини,
71. Одупро се сили и већини.
72. С њим бијаху Крцо и Новица
73. Са двадесет и два Црногорца.
74. Дервиш-паша дође до Грахова
75. И превари Даковић Јакова;
76. На свој начин и на своју руку
77. Од Данила да има поруку.
78. Те им Јаков на вјеру изађе

79. И смрт грозну код Турака нађе.
80. У гредама у граду Клубуку,
81. Да га звјерке растржу и вуку.
82. Књаз Данило од града Обода,
83. С њим Ђорђија и Мило војвода,
84. Омер-пашу сретају и ломе,
85. Шаље помоћ Мирку брату своме;
86. Од Острога Турке те проћера.
87. Него што се ради код Омера;
88. Он оправи из Зете каваза
89. У Црмницу код Данила Књаза.
90. Пише Турчин испод Подгорице:
91. „Предај ми се влашка поглавице.
92. Ухваћен си ка' у мишоловци
93. Ти и твоји глупи Црногорци.
94. Ми одовуд, а с мора Млечићи,
95. Да си крилат - не можеш утећи.
96. Баци руске лажи и грамате,
97. Потурчи се, биће боље за те;
98. Цар ће тебе пашом поставити,
99. А Црну ти Гору оставити.
100. Па у твојој нека буде руци,
101. Да живите ка и други Турци,
102. Да се брда зову пашалуци.
103. Знаш, Данило, не знали те људи,
104. Још ви срце за осветом жуди.
105. Да ви не би некаквог владике
106. И његове памети велике,
107. Ви би сами себе истражили,
108. Те вас Турци не би ни тражили.
109. Одметниче, Петровић Даниле,
110. На тебе се туже велесиле.
111. Шта ће вама шанци и бусија,
112. Од нас дрхти велика Русија,
113. Која броји милион војника,
114. А не једна шака разбојника.
115. Нападате на друм караване
116. И у јаду проводите дане.
117. Размислите, очи отворите,
118. Царевој се вољи покорите!
119. Нећете ли ово послушати,
120. С вама ћемо срећу окушати.”
121. Књаз Данило са Црногорцима
122. Одговара паши и Турцима:
123. „О, Омере, мајка ти кукала,

124. Што је с тобом Српство обрукала.
125. Да си Турчин, ни по јада мога,
126. Но отпадник рода словенскога.
127. Ти си Србин Михаило Латас,
128. А зову те потурицом данас.
129. Куд си доша из јуначке Лике,
130. Да предводиш на браћу крвнике.
131. Поздрави ми Османа Скопљака,
132. Кукавицу и потурчењака.
133. Рођенога Срба, Херцеговца
134. Његова му очинскога оца!
135. Шта мислите, турске аветиње,
136. Да ви нама отмете Цетиње?
137. Лакше ви је под Беч било доћи,
138. Него данас про Цетиња проћи;
139. Без да ви је камен у вилице,
140. Но бјежите, туђе улицице!
141. Је ли вама зазор и срамота
142. Да вас дршка Цариград и Порта,
143. Да палите црногорска села,
144. Живина вас по образу јела!
145. Омер-ага, у што ли се надаш,
146. Нашом Црном Гором да завладаш
147. Бог и правда на нашу су страну,
148. Ми смо бедем раје на Балкану!
149. Ви, страшило, дјеце и нејачи,
150. Него бјеши и оружје бачи!
151. Видиш код нас како се облачи!?
152. Цар је руски мене закњажио,
153. Од кога сам помоћ и тражио.
154. То је круна мојих праотаца,
155. Сачувана код Црногораца.
156. Ви сте Турци на несрећу брзи
157. Те вас зато цио свијет мрзи.
158. Ваше срце за неправдом жуди -
159. Неће бити како Султан гуди.
160. Још је Срба великије људи,
161. Који неће Турчин да им суди.
162. Нашег царства биле су границе
163. С оне стране ријеке Марице.
164. То богатство мојијех предака
165. Налази се данас у Турака.
166. И већ ништа Србиново није
167. Без крш ови ће нас сунце грије.
168. Па нам живјет ни овдје не дате -

169. Траг по трагу да нам ископате.
170. Какви врази овамо вас воде
171. На орлове - у царству слободе.
172. Што живимо у ове главице,
173. На имању слободе-царице.
174. Ми нијесмо обични хајдуци
175. Ко што кажу и клевећу Турци.
176. Но слободни народ и држава,
177. Који с вама борбу издржава.
178. Није шала пет стотина љета,
179. Само сами од свега свијета.
180. Свак на живот своје право има
181. Или ђаво, ил' Папа из Рима.
182. То природни закони говоре
183. Па то важи и за ове горе.
184. Знам то вама да није по ћуди,
185. Ал' чекајте док вам Рус загуди!
186. И загази у Азову мору;
187. Црну ћете заборавит' Гору,
188. Кад ви пану скеле на Босфору.
189. Ал' то људски и поштено није,
190. Сто хиљада војске да се бије
191. С једном шаком љутијех горштака,
192. И опет смо јачи од Турака.
193. Јер нам нема другога лијека,
194. Но се с вама клати довијека.
195. Докле вама једном дозлојади,
196. Балкан крене очи да вам вади.
197. Сад, чуј ли ме, лички Мустај-беже,
198. Кад те ништа за Српство не веже,
199. Ако нећеш повратити војску,
200. Ја те зовем на Пољу Ђемовску,
201. Да истјераш бедевину врану,
202. Да Данила сретнеш на мегдану.
203. Да главама међе поставимо.
204. И вјечити спомен оставимо.
205. Као Марко и Арбанас Муса
206. Ти заступај Турску, ја ћу Руса.
207. И доведи кога хоћеш твога
208. Ја ћу само Мирка брата мога.
209. Нека виде ко ће да добије,
210. Онда нек се кољу војске двије
211. Турчин био, ко те преварио!
212. Не смијеш ли на мегдан изаћи
213. Мож' ли за се замјеника наћи?

214. Другога ти нећу ниједнога,
215. Већ Султана супарника мога.
216. Ради бих га на мегдану срести,
217. Но под круну Душанову сјести“.
218. Кад му тако написа и сконта
219. Па му фишек у писмо замота,
220. Знак да нема без смрти живота.
221. Кад Омеру таква стиже карта
222. Од Данила Словенина брата,
223. Косу чупа, грозица га хвата.
224. Још кад виђе мегдан да му нуди
225. И да вјеру пророкову куди.
226. Није лако на мегдан изаћи,
227. Јер се боји јади ће га наћи.
228. Застиће се од својега рада
229. Пише цару преко Цариграда:
230. „Нек све силе у Европи знаду
231. Вјеру, љубав, слободу и наду,
232. Црногорци никоме не даду.
233. Њиној борби вас се свијет чуди;
234. Дужд млетачки хоће да излуди,
235. Од Данила црногорског кнеза,
236. Кад му дозна с нама да се веза.
237. Црна Гора дуклијанска земља
238. Сав ће Балкан дрмнут из темеља.
239. И словенску побунити рају,
240. Кнез Данило ради о белају!
241. Мого би се ђаво оженити
242. И раји се крава отелити.
243. Наша војска узалуду гине,
244. Побједе су свеколике њине,
245. Не помаже јунаштво ни паре
246. Шта да радим мој честити царе?“
247. Цар нареди војска да се врне
248. Од проклете ломне Горе Црне.
249. Оде паша сломљеније крила,
250. Црна Гора оста гдје је била.
251. Да се памти докле је Србина
252. И докле је брда и долина,
253. Црна Омер-пашина година.